

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adtnak vissza.

KÖZÉRDÉK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
félre . . . 2 frt,
negyedévre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Birtokosaink figyelmebe.

Egyre-másra zudulnak a törvények és rendeletek, melyek legnagyobb része birtokosainkat érdekeli. És ámbár tudjuk, hogy a hirlapokban megjelenő, részben még a községhezánál is kifüggesztett hirdetményekből tájékozhatja magát mindenki, a ki olvasni szeret és tud, — de fájdalom, — a tapasztalat azt tanúsítja, hogy közönségünk nagyrésze az olvasni valók között csak azt szereti és azt keresi, a mi szenzációs, vagy éppen skandalocus, — a mindennapi élet rideg, száraz ügyeivel pedig nem törődik s ha a törvény és elkeseredésig boszantó közönyösségével. Hadd repüljön a sült galamb a számba! — gondolja, — már pedig a mai világban ez ugyan nem történik meg. — Bőséges példa tanúsítja ezt; elég legyen a szőlődezmaváltságra, vagy arra hivatkozni, hogy pl. a földterhermentesítési kötvények, sorsjegyek tulajdonosai nem figyelnek, hogy vajon kihuzatt-e? s így megy egyik vesztés a másik után.

Ime itt van most is az itálárlási jog megváltása. Beszélnek róla évek óta, — módosítási felett tárgyaltak hónapokon keresztül, — végül törvénynyé válik a javaslat, a kormány elismerésre méltóan a legszelebb körben közzététeti az erre vonatkozó hirdetményeket s a tulajdonos publikum egy része — fájdalom: a nagyobb rész — most ébred reá, hogy nevezetes értéket képviselő jogaival hogy is áll a dolog! Kivált a hol e jogokat közösen adták ki haszonbérbe s a pénz felvételén kívül egyéb nem törődtek, szép históriák derülnek ki. Például a szerződés szerint a haszonbérlet volt volna köteles fizetni adót, rovatokat. A derek térfü azonban nem jelentvén be a jövedelmet, nem is fizetett egy krt sem; a haszonbéri szerződés hogy-hogy nem, de — elveszett, — jövedelem bevallás pedig nem lévén, adó sem volt kivetve s így már most futhatnak az érdekelt birtokosok Pontiusától Pilátushoz, hogy mi lesz majd ő velük! Még szerencsések azok, kiknek bérlőjük bevallott

bizonyos jövedelmet, — az egészet soha! A szerződések is sok esetben sem alakjuk, sem tartalmuknál fogva nem állják ki a kritikát, t. i. nem bírnak a jogi okiratok törvényes követelményeivel, bélyegget pedig ugyan kivisztegetett volna reá. Legtöbb bajt azok szenvednek, a kik összesítették mindenféle jogait, földjeiket a nélkül adták haszonbérbe, hogy külön megjelölték volna mily értékben adták ki az egyes birtokrészeket és jogokat. Ám mind-ezek tisztába hozatalára lett volna elég idő a mult évben; — most pedig, midőn látják, hogy a megváltás csakugyan törvényileg el lett határozva, még pedig meglehetősen kurta terminusal, — felvernék panaszuikkal a világot, ha annak nem volna egyéb gondja. És mégis, nekünk ez a panasz, e láрма jobban esik, mint az a közönyösség, mely mivel sem törődik, addig legalább, míg helyrehozhatatlanul minden elveszett. A panaszt még meg lehet hallani s az elég méltányos törvény korlátai között meg lehet menteni, meg kell menteni. — Nem hiányzik a jól beigazolható okok mérlegelése után a jóakarát egyetlen forumnál sem, melyet a törvény kijelöl, még a végleges döntésre hivatott pénzügyministeriumban sem.

Mindenek előtt azonban felhívunk minden itálárlási jog birtokost, hogy ne sajnálja a fáradságot s olvassa el figyelmesen azt a hirdetményt, melyet a megváltás alá kerülő jogok bejelentésére nézve a pénzügyminiszter kiadott. K i l e t t k ü l d v e e r e n d e l e t m i n d e n k ö z s e g b e, még pedig oly számmal, hogy egyes birtokosoknak is juthat elolvasásra és megjelent minden lapban. Azután vegye elé adókönyveit: nézze meg, hogy tőke, kamat és járadékadó-zimen mennyi adó lett az 1882—1886. években kiróva? Ez adó a b e v a l l o t t j ö v e d e l e m 10 s z á z a l é k á t t e s z i. Ha nincsenek meg az adókönyvecskék, ott van a körjegyző és a községi előljáróság, ki a régi adó előírásokból kiadja az igazolványt, sőt a kir. adóhivatalnál és az adófelügyelőségénél is meglehet kapni az adatokat. Végül, ha a jog nem a bejelentő nevében áll, a szerzésre vonatkozó vásárszerződést is előszerezze, a község, a jogezim, a jövedelem és az adó pontos kitüntetésével bárki megteheti az egyszerű bejelentést légkésőbb márczius

31-ig. Kétebb esetekre nézve pedig ahhoz értők tanácsát kell kikérni, — ámbár a törvény elég részletes utasítást nyújt.

Ezzel kapcsolatban felhívjuk a jogosultak figyelmét arra is, hogy a folyó évben a jövedéki törvény szerint, a fogyasztási díj, mit február 1-én tul a s z e s z e s i t a l t árulóknak fizetni kell, — őket, — illetőleg bérlőiket illeti. Ugyazintén figyelmeztetjük a szeszest italt áruló kereskedőket, vendéglősöket stb., hogy a szintén minden községbe kiküldött hirdetmény rendelkezéseit vegyék tudomásul.

Végül utaljuk a földterher mentesítési papirok birtokosait a pénzügyminiszterium hirdetményére, melylyel e kötvényeket v i s s z a f i z e t e s r e felmondja, ha a kibocsátandó 4 % százalékos kamatozó új föld terhermentesítési kötvényeket nem akarnának elfogadni. Miután pedig a pénzügyminiszter a magyarországi földterherment. 100 frtos kötvényeket összesen 107 frt 43 krral s az erdélyi föld-terment. kötvényeket pedig 106 forint 63 krral szándékozik bevéltani, — illetőleg ezen értékek megfelelő összegig új kötvényeket ajánl, 90 frt 50 krral számítva a 100 frt. névértéket, s miután a kötvények kieserlésére, — mit valamennyi kir. adóhivatalnál lehet eszközöltetni — f. j a n u á r 2 1 - t ö l f e b r u á r 9 - i g t e r j e d ő i d ő t tüzte ki, — az ily kötvények birtokosai, a községek, árpapéntárak siessenek eleget tenni e felhívásnak. Egyébiránt ezen kérdésekben lapunk utján szivesen szolgálunk a hozzánk fordulónak felvilágosítással.

Hirdetmény.

Az állami italmérsi jövedékről szóló 1888. évi XXXV. t. cz. 70. §-ának ötödik bekezdése alapján f. évi január hó 5-én 1888. évi 78.188. p. m. sz. a. a belügyminiszterrel egyetértve kiadott szabályrendelet értelmében nyílt helyeken (ide értve Bpest és Pozsony zárt városoknak az adóvonalon kívül eső területét is) szeszest italoknak kis mértékben az idézett szabályrendelet 9. §-ban megszabott korlátok között való elárulására 1889. évi február hó 1-től kezdve a pénzügyi hatóság engedélye szükséges.

Ilyen engedélyt nyerhetnek 1889. évi február 1-től

TÁRCZA.

Heidelbergben.*)

Mintha itt születtem volna,
S lettem volna kis gyerek:
Minden völgyre és halomra,
Ugy tetszik, ráismerek.

Ez a folyó, hol fürdötünk,
Itt labdázunk, ez a rét,
Ez a kék égbolt fölöttünk,
Nézem messzi látkörét.

Ez az erdő, a hol annyit
Búttam a hús árnyakat,
Tudtam, gyöngyvirág hogy hol nyit,
Kék ibolya hol fakad;

Műs források hol buzognak,
Bükkök árnya hol setét,
Hol a fümilék, azoknak
Lestem édes énekét.

Fűbe le-leheveredtem,
Elmerengve boldogan,
Rá gondolva, kit szerettem;
Tudja isten, merre van!

Hajh, azóta már az égben!
S im, megint boldog vagyok,
Viszaszerzett üdvösségem
Csillaga szebben ragyog.

S a hogy itt e tájat járom,
Ugy tetszik, ráismerek:
Lenn a város, fenn a várom,
Szőlő, hegy, mező berek . . .

Jó pajtások, vig diákok,
Köztük, úgy tetszik nekem,

*) A „Pr. Közöny”-ből vesszük át e szép költeményt, mint a kitünő költő N.-Eneyed iránti érzelmének szives tanúságát.

Mind ismerős képet látok,
S köztük én egy — idegen!

Ifjuságom szép Eneyedje,
Csak reád emlékezem . . .
Vajha, sorsom még engedje,
Áldva tenni rád kezem!

Szász Károly.

Válópörben.

(Egy ügyvéd monológja.)

. . . . Asszonyom! Miért jött ide? Fel akarja ujtatni a multat? Jól van. Arról beszélnek. Arról beszélnek, hogy nem volt rögeszme, különczkedés. Álomkép szerelmem. Nem fog annak szenvedélye egy életen keresztül hajhászni, mint megátalkodott gonosz végzet. Én egy más életet ohajtottam mind kettőnknek egy mese, egy álomvilágban. Azt hitte ábránd volt mély forró szerelmem? Csálódott. Az én tevékenységem nem ismert ábrándokat. Tisztán kitűzött s józanul körvonalozott ezél után törtem, melyet el is értem. Mondom. más életet ohajtottam az ön számára is. Sok lángoló gondolatom, agyannak sok eszméje, sok tettiszomjas akaratom született e ezél megvalósítására.

. . . . Nézze, asszonyom! A kis sárga rózsza hervadt szirmaival még asztalomban van, de ez mit sem tud arról, hogy urúje hozzá lett hasonló. Miért istudta ezt ön nekem adni?

Avagy emlékszik-e még, asszonyom, a mikor ott álltunk az almafa alatti kis padkán? Friss széna zamatos illatától volt terhes a levegő, melyet betöltöttek az apró rovarok zsongásukkal. A kert hátuljában kaszapángés, rigó fűtlyangolás hallatszott. Emlékszik, ugy-e? Hogyne. Hiszen alig emlékezhethnek szebb napjára. Hát arra az ifjura emlékezik-e, ki sutogva mondá:

— Sarolta, ha tudná, hogy mily édes a szerelem, dehogy vetne meg engem. Ne szóljon oly lélekigázó han-

gon, hisz kivagyom olyankor a temetőre. Ne buzza össze mosolygós két szemöldökét s ne nézzen reám olyan gyűlölettel babonás két szemével. Engedje, hogy megöleljem, megcsókoljam, magamévá tegyem. . . .

. . . . Mintha most is látnám, hogy mikép villámlott az a két szem s mikép vonaglott át a legfinomabb guny parányi ajakán, azon a kis piros csigán

. . . . Emlékszik-e, hogy mint repültünk a terem sima parkettjén? Mint engedte, hogy tűzbe jöjjenek ruhája suhogására. Elengedte hogy lássam tovább is vakító arcát s mégsem tanított meg mámort adó csókkal még forróbb szerelemre. A rokokó üvegsikban álmatagon nézte magát selymes pillái alól s elhagyta, hogy derekát átölve, beszéljek üdvörl. szerelemről, boldogságról. Emlékszik mit mondtam?

— Sarolta, az istenre kérem szóljon, közönyösségével ne tébolyítson meg. szenvedélyességével ne öljön meg s ne hagyja, hogy elégjen szerelmem tűzében. Ne hagyjon mgamra azzal az iszonyu tudattal, hogy tejszin orczája, piczi kis ajka másnak vár csókjára. Ne áltasson többet, a világ nevünkét ugys együtt emlegeti, legyen az enyém. Elvinném e város fülledt levegőjéből, égető járdáiról egy csendes kis faluba, hova nem hat el a nagyvilág zsbivásárjának zaja . . .

— Reméljen, higgyen, ezt mondá . . .

És az ifju remélt, hitt. Mintha bizony lehetne is leánynak hinni, szavában bizni. Mintha bizony volna is szívök. Ne rázza a fejét, asszonyom. Van szívök, csak hogy rossz ez és azt is a fejköben hordják. Miért lett volna ön kivétel? Ön is férjhez ment, mint a többi. Jól tette. Oh, persze akkor kétségbejöttök láttam a világot. A fagyasztó benyomást azonban csapongó fantaziám és ifjui érzésségem sokban enyhítette. Szívemmel gondolkodtam, de mégis gondolkodtam. Elmerültem szent ihlettel a mult tengerébe, de fájdalom, elvesztem az ismerős

Értesítés.

1888. évi
1888. évi
1888. évi

1888. évi
1888. évi
1888. évi

1888. évi

1888. évi
1888. évi
1888. évi

1888. évi
1888. évi
1888. évi

1888. évi
1888. évi
1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

1888. évi

Winkler Albertné, Makkai Domokosné, Borsai Samuné, Ferenczi Istvánné (Zalathna) László Gyuláné, Mórógyi Istvánné, ifj. Winkler Jánosné, Wokál Jánosné, Papp Istvánné (Kocsárd), Harmath Miklósné stb. Leányok: Barcsay Tima, Balogh Ilona, Ferencz Anna (Harasztos), báró Kemény Olga, László Kornélia, Ludvig Olga, Makkai Margit, Sikorszky Matild, Steibel Emilia. Straub Ilona, Textoris Kornélia, Winkler Flora stb.

Ime a hiányos, de szép névsor. Ime azoknak nevei, kik egy felejthetetlen kedves emléktűz éjszakát éltek át a szinterem falai között. Az ifjuság rendező-bizottsága jól eső örömmel tekinthet vissza elért erkölcsi és anyagi sikereire.

*** Tűzoltó bál.** * A nagyenyedi önkéntes tűzoltó egyesület jóhírű és kedvelt bálját február 2-án fogja megtartani, melynek tiszta jövedelme szerelvények beszerzésére fordítatik. A tűzoltó egyesület elismert közhasznossága báljának jóhírűve egyaránt megérdemlik a tömeges részvételt s hogy a résztvevők jól mulassanak, az elérhető siker érdekében a lelkes parancsnokság és rendező bizottság minden lehetőt megtesz. Ajánljuk a jól mulatni szeretők figyelmébe.

*** A Bethlen-főiskola theologiai dalkar** február 9-én táncszal egybekötött hangversenyt rendez, mely bizonyára a farsang elsőrangú és legszebb mulatságai közé fog tartozni. A dalkar most is a legjobb, sőt az előbbi években tartott programokat felülmúló programmal fogja a közönséget meglepni, melynek prokurálásában sokat köszönhet kitűnő tappintatos és derék karmesterének Borsai Samunak, ki nem kevés fáradtsággal működött közre, hogy városunkban, ahol annyi jeles hangzó van, egy oly sokszor megkísérlet, de mindig félben maradt terv, t. i. egy vegyes dalárda létesítése sikerüljön. A várva-várt terv most sikerült s a vegyes dalárda rendezőit már rég tartja is. A theol. dalkar koncertjén fogja megmutatni életrevalóságát s azt, hogy nemcsak a szász városokban levő nők tudnak oly igen lelkesülni a vegyes chorusról, hanem — ha kell — a magyar nők is szívesen áldoznak hetenként pár órát a szép művészetek ezen ágáért. Előirányzatba veszi a vegyes dalkar tavaszra azt is, hogy alkalom adtával valamely nagyobb szabású oratorium előadásával fogja a templomi Istentisztelet imponanciáját emelni. Es most álljon itt névsora a vegyes dalkar azon nő-tagjainak, kik nem sajnálják feláldozni a tanulásra számtalán órákat: Balogh Ilona, Bokor Klára, Boez Irma, Czirner Laura, Gergely Milla, Horváth Berta, Kiss Ilona és Sarolta, Komáromi Etelka, Ludvig Olga, László Kornélia, Makkai Margit, Pásztohi Mariska, Sikorszky Matild és Zefi Papp Cecília, Török Gyöngyike, Borsai Sámuelné. A koncert teljes programjáról a következő számban fogunk referálni. A mint halljuk, a dalárda jeles tehetőségeket nyert meg a program betöltésére.

*** Az EMKE. gyulafehérvári fiókköre** saját pénztára javára január 17-én rendezett diszes koszorúestélyt.

*** Az alvinczi áll. iskolai tanítók** több lelkes nő és férfi közreműködése mellett folyó év február 2-án táncvigalmat rendeznek a tanítói könyvtár javára.

*** Az EMKE. balászfalvi vidéki köre** kölcsönkönyvtára javára február 2-án zártkörű táncestélyt rendez.

— A „szárazvámvolgyi olvasókör” saját könyvtára javára február 2-án, tiszt. Bartalus Sámuel ur házában kósaras táncvigalmat rendez M.-Sz.-Benedeken. Bartalus Sámuel elnök, Zeyk Endre alelnök, László Kálmán ellenőr, Gvidó Béla pénztárnok. Ez alkalommal Gáspár Albert felolvasást tart és Gvidó Béla szaval. Rég ideje, hogy oly örömmel vettünk ily meghívót, — mint ezt a sárba, feledékenységbe, hanyatlásba merült „Százvám volgyéből” eredőt. Megmozdult a tétlenül heverő szellem, a tunyaszágban szinylődött kedély valahára és mi a legszebb reményeket költjük birtokosságának e fellendüléséhez. Ki fog emelkedni e vidék is bizonyára elhagyatottságából s mi ezennel felkérünk mindenkit, járuljon szíves adományával a szellemi élénkséget és fejlődést elősegítő olvasó kör létesítéséhez. Az eredményről pedig elvárjuk a tudósítást.

VEGYES HIREK.

— **Értesítés.** Alólirott tisztelettel értesitem Nagyenyed város és vidéke érdekelt közönségét, hogy a nagyenyedi állami polgári leányiskola mellett szervezett női kézi munkatáncfalva, mely a kitűzött időben, a vezető tanítónő betegsége miatt, megnyitható nem volt, folyó év február 4-én kezdett vészi. Beiratási díj 50 kr., tandíj pedig a fél évre 2 frban lett megállapítva. Beiratkozhatni a leányiskolák helyiségében, tisztelettel alólirott, folyó január hó 29-én, 30-án, 31-én és február 1-én, délelőtt 10 órától 12-ig és délután 2-4-ig. Gondnoksági elnök, nagytiszteletű dr. Kovács Ödön ur megbízásából: Sebestyén Sándor, helyettes polg. isk. igazgató.

— **Jatalmazás.** A közigazgatási bizottság január 9-én tartott ülésében Klein Mihálynak az építészeti hivatal irnokának 120 frt, Ineze Miklós balászfalvi utbiztosnak 50 forint jutalmat szavazott meg a közmunka ügy kifejtett buzgó és sikeres szolgálataikért. Danes Mózes és Károly János utbiztosok működését a bizottság dícséretre érdemesnek nyilvánította.

— **Régészeti lelet.** Nagyenyeden a kápolna hegy oldalán földforgatás közben egy agyag edényben igen jó karban levő bronz tárgyakra akadtak, melyeket Czinze Ferencz tulajdonos a Bethlen-főiskola muzeumának ajánlódkozott. Lapunk közlelbbi számában közlelbből fogjuk ismertetni a fontos leletet.

— **Részvétellel vettük** a következő gyászjelentőt: Özv. Swoboda Károlyné, sz. Kuna Mária saját, valamint az elhunyt leánya Swoboda Irma, férjezett Verebély Imréné, veje Verebély Imre, unokái Verebély Jenő, Géza, Irma és Elsa, nővére Swoboda Mária, férjezett Schmidhauer és ennek leánya Schmidhauer Anna, sógornéja Czirner Józsefné, sz. Kuna Laura és férje Czirner József s az összes rokonság nevében mély fájdalommal jelentik a szeretett férjnek, apának, nagyapának, illetve sógoroknak: Swoboda Károly zólyomi gyárosnak, élete 66-ik, boldog házasságának 8-ik évében a végső szentség ájtatos felvétele után, folyó évi január hó 11-én d. u. 2. órákor történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 13-án, d. u. 3 órákor szenteltetett bé a róm. kath. szertartás szerint s a helybeli családi sírboltba örök nyugalomra helyeztetett. Az egészlelő szentmise-áldozat f. hó 14-én, d. e. 1/2 órákor mutattatott be a Mindenhatóknak. Zólyom, 1889. január hó 12 — Állított legyen emléke!

— **A nagyenyedi koresolyázó egyesület** folyó hó 14-én tartotta évi közgyűlését, melyen megválasztottak: elnöknek Zeyk Dániel országgyűlési képviselő, helyettes elnöknek Orgonás Zsigmond őrnagy, alelnöknek Zeyk Kálmán birtokos, titkárnak Pongrácz Géza, pénztárnoknak dr. Winkler Albert, gazdának Bójthe Zsigmond. — választmányi tagoknak: Albert Iván, dr. Farnos Dezső, Kiss Ferencz, Szalánty Lőrincz és Ödön, Szász Béla. A női bizottmányba választottak: br. Kemény Olga, dr. Boez Józsefné, Boez Irma, Albert Ivánné, Kiss Ilona, Kiss Sarolta, Ludvig Olga, Varró Róza, dr. Winkler Albertné, Winkler Flóra. — A múlt évi bevétel volt 331 frt 15 kr., pénztármaradék 76 kr. Költségvetés a folyó évre: 170 frt bevétel és 20 frt pénztármaradék. Az egyesületnek 57 tagja van.

— **A nagyenyedi iparos ifjusági önképző és betegsegélyező egyesület** január 20-án vasárnap d. u. 1/3 órákor, az óvoda helyiségében nyilvános felolvasást tart; felolvasó: Gergelyi István. Melyre az érdeklődők tisztelettel meghívattak.

— **Arany után kutatnak** Csóra a községben átfolyó Dresman nevű patak medrében, melynek iszapjában s lerakódásaiban hiszik a drága érczet feltalálni Vékey Sigmond és társai. Ha siker követi a vállalatot, — a község is jelentékeny jövedelemre tehet szert.

— **Súlyesztő** az utcai kövezeten. Tímár nagyenyedi adóiszt, a mint várszegutcai lakása felé tartott, a Derzsi Ede háza előtt súlyedni érezte maga alatt a kövezetet s nagy lelki éberségének köszönhető, hogy a rögtön támadt mély üreg el nem nyelte. Másnap reggel a szomszédok ámulattal látták, hogy utcájukban a kövezett járda közepén 3 öl mély, kúrtószerű laza föld talajzattal bíró üreg keletkezett, mely a szomszéd pénzével, vagy valamely más üreggel észrevehető közlekedésben nem állott. Miután senkinek s így a rendőrségnek sem jutott eszébe a dolognak utána nézni s így pusztá találgatás, ha valaha itt létezett kúrtól, veremről, régi pinczéről, vagy a fótanoda udvarára egykor friss felenyedi forrásvizet szállító vízvezetékéről beszélnek az emberek, — pénteken elkezdtek az üreg betömését, mely bizonyára 30—40 szekér földet is el fog nyelni. A Várszeg utcában néhány év előtt hasonló, de sekélyebb támadt, melyet akkor a vízvezeték beomlásának tulajdonítottak.

— **Emberölés.** Az alsógárdi román lelkész a közlelbbi ünnepek alkalmával hívei iránti jóindulatának s nyájias leereszkedésének azzal akart elvitázhatalan kifejezést adni, hogy azoknak igénytelen mulatozásaik közé vegyült s a szépmen jelenlevő közül a szebb menyecskének s leányoknak keletinél merészebb kézfogásokkal udvarolt. Utóbbiak közt lehetett a Baltos Salamon csinos legény szíveválasztottja is, legalább erre lehet következtetni az ifjú legénynek a lelkész ellen intézett támadásából. Aligha rosszul nem jár a tiszteletes, ha hű kísérelje a sekrestyés tettelg közbe nem lép s a legényt egy bottal fejbe nem sújtja. Az ütés szerencsétlen volt s a szegény ifjunak a lovagiaság életébe került. A vizsgálat megindult s a tettes be van fogva.

— **Véres verekedés** volt a szomszédos Csákyán is, hol mulatozás közben az arany ifjuság egyelőtte nem rokonszenven határpáztort agyonütött s egy másikat annyira elvert, hogy a szegény ember még nem tért teljes eszméletre. A hat tettest a esendőrség összefűzve bekísérte a nagyenyedi járásbíróóság börtönébe.

— **Gróf Teleki Árvéd ur ó méltósága Drassóbból,** a szegény tanulókat felruházó kör pénzalapja javára 30 o. é. frtot volt kegyes adományozni, mely kegyadomány összeget nagys. Csátó János kir. tanácsos alispán ur közvetítésével, mai napon, hogy kezemhez vettem, elismerem és nyilvánosan nyugtázom. Fogadjak a nemes gróf kegyadományáért jótékony körünk, valamint az ezen kör által segélyezett és segélyezendő szegénysorsu tanulók hálás köszönetét. — Nagyenyed, 1889. jan. 18. — Szilágyi Farkas, köri elnök.

— **A második pacific-vasut.** Oroszországban egy óriás vasut tervével foglalkoznak, mely a chini birodalom északi határával párhuzamosan futván, erre nézve némileg fenyegető jellegű is lehet. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a Pétervárról kiinduló vasut Moszkvát, Nisinnovgorodot, Permez, Irkuzkot összekötve, áthágja az uralhegységet, áthidalja a hatalmas Ob, Jeniszei és Amur folyókat s egész Sziberiát keleti irányban átszelvén Wladivosztokba a csendes tenger partján éri el végpontját. A tervezett vasut 1 milliard rubelbe kerülne s 21340 kilométer hosszú lenne. Nemi fogalmat nyertünk a rengeteg távolságról, ha halljuk, hogy Pétervárról személyvonaton elindulva 18 napon érnek el a csendes tengert, tehervonat pedig 20 nap alatt futná meg a távolságot.

— **A borbándi kisedővodába** járó szegénysorsu gyermekek újvi ajándékára adakozók névsorát vagyunk bátrak beküldeni. — Fogadják a legnagyobb köszönetünket a nemes szívű adakozók. — A begyűlt összegből 18 szegény gyermek kapott ruhaneműt, — jelenleg óvodánkba be van iratkozva 70 gyermek. — A múlt évben és jelenleg is egészségi állapotuk az óvodába járó kisedőeknek igen kielégítő és az egész elmúlt évben semmi járvány nem uralgott közöttük. — Az adakozók nevei a következők: Főszolgabíró Teleki József 2 frt, ügyvéd Kádár Miklós 1 frt, N. N. 2 frt, Szász Ágoston 20 kr, Botyán Ferencz rom. kath. pap 40 kr, Fára József 1 frt, Baranyai László 20 kr, Baranyai István 20 kr, Mendel Manó 2 frt. Összesen 9 frt. Maradunk kiváló tisztelettel az igazgatóság.

— **Nyilvános számadás.** A nagyenyedi önkéntes tűzoltó egyesület által, folyó évi jan. 5-én tartott zeneestély bevétel volt 58 frt 60 kr, kiadása 25 frt 30 kr, tiszta jövedelem 33 frt 25 kr. Szíves felülfizéseikkel hozzájárultak: Orgonás Zsigmond, Erőss István és Czeiler Ede 1—1 frttal. Nádori Vilmos, dr. Magyar Károly, Müller Mihály, Muukácsi Zsigmond, dr. Jeney Elek urak 50—50 k. r. al. Máthé István 30 k. r. al. és N. N. 30 k. r. al. Fogadják a m. t. felülfizetők a szíves közreműködők, valamint a a pártoló közönség az egyesület halás köszönetét. Nagyenyed, 18.9. jan. 19. A parancsnokság.

— **Nyilvános számadás és köszönetnyilvánítás.** A nagyenyedi Bethlen főiskola ifjusága 1889. év január 12-én — könyvtára javára — ifjusági bált rendezett, mely alkalommal felülfizetni szíveskedtek: M. b. báró Kemény Kálmánné, születet Báuffy Polixéna báróné 100 forint. Br. Kemény Kálmán 10 frt. Gróf J. és Veress Miklós 5 frt. Muukácsi Zsigmond 3 frt. Szalánczy Lőrincz, Fogarasi Albert, id. Gáspár János, Mórógyi István, Pogány János, Szilágyi Gyula, Tóth Miklós, Balogh János 2—2 frt. Orgonás Zsigmond, id. br. Kemény György, Varró Ferencz távirás. Garda József 1.50—1.50 frt. Bójthe Zsigmond, Csomor István, János Zoltán, Kóvér János, Szász Márton és Szegedi Miklós 1—1 frt. Csátó János alispán, dr. Bartók György, Nádori Vilmos, Grün Sámuel, Bartha Zsigmond, Simon Antal, ifj. Gáspár János, S. g. t., dr. Farnos Dezső, Asztalos János erdőész, br. Splényi Árpád, Petki Ferenczné, Szöcs Mózes 50—50 kr. Egy szegény valaki 30 kr. — Összes bevétel 259 frt 80 kr. Kiadás 176 frt 08 kr. Így a tiszta jövedelem 63 frt 72 kr. Fogadják a nemesszívű felülfizetők miandnyján az ifjuság legforróbb köszönetét. — Köszönetét nyilvánítja továbbá az ifjuság Fűzi Katinak a ó nagyságának is, ki nem sajnálta fáradságát az oly izlésesen kiállított dísz meghívóért, melyet az ifjuság bálja védasszonyának küldött. Az ifjuság nevében: Nagyenyed, 1889. január 17-én. E l e k e s László, ifj. elnök. Kovács Sándor, ifjusági pénztáros.

Nyilvános nyugtázás. II. közlemény*) Néhai Mihályi Károly „Erkölcsei rajzok” című műveinek eladásából az 1888. évi márczius elseje óta a mai napig következő összegek folytak be: 1. Nagyenyedről: Mélt. özv. Zeyk Károlyné, ifj. Zeyk Károly, Zeyk Dániel, dr. Winkler Albert, idős. Gáspár János, ifj. Gáspár János, Fodor Miklós, Bójthe Zsigmond, Székely Albert, Málnási Lajos, Bisztritsány Lajos, dr. Bartók György, dr. Kovács Ödön, Makkai Domokos, Vince Dániel, Fogarasi Albert, Szilágyi Gyula, Bartha Zsigmond, Váro Ferencz és Székely Ferencz uraktól 1—1 forint, összesen 20 frt. — 2. Budapestről: Ngs. Kovács Gyula, m. titkár, Rác Gerő m. osztálytanácsos, dr. Bakó Sándor körházi főorvos, Horváth Sándor erdőfelügyelő, Benedek Elek orsz. gy. képviselő uraktól 1.05—1.05 frt, összesen 5 frt 25 kr. — 3. Gyulafehérvárról: Ngs. Mohai Sándor, Novák Ferencz, Zsekó István, Isekutz János, Kain Hugó, Gvardezi József, Kocsis Miklós, Csécs András, Mihályos Zsigmond, Boeska József uraktól 1.05—1.05 frt, összesen 10 frt 50 kr. — 4. Különbözö helyekről: Nt. Tókos Sándor, Bodor Lőrincz, Vass Lajos és Szöcs Sándor (Nagyszében) uraktól 1.05—1.05 = 4 frt 20 kr és Magyarai Sándor urtól 1 frt, összesen 5 frt 20 kr. — A múlt évi márczius óta különböző helyekről befolyt egész összeg tehát 40 frt 95 kr, melyből 30 frt Mihályi Katalin urnónek adatott ki, 10 frt pedig Wokál János urnak a nyomási költségek fedezésére fizettetett ki. — Nagyenyed, 1889. jan. 9. — Dr. Bartók György.

CSARNOK.

Molnár Féri.

Megállott a vén Molnár zugó malmá Pedig van mit tölteni a garatba; Viz is elég, még igen sok, Vízben usznak a fűzokrok.

*) Az I. közlemény a „Közérdek” múlt évi 11-ik számában tettett közzé.

Nincsen otthon, ki a követ megvágja,
Ki tudja hol? csak a bolondját járja.
„Mit bánom, ha ünnep is jó,
Heverhet honn a sok örülő”.

Ideje már Molnár Feri menj haza!
Szól a cigány, elég volt ünnep napja;
„Nincsen nekem már otthonom
Soha se lesz ünnepnapom”.

Kacsó Eszti piros pünköszt napjára
Pántlikát köt szép fekete hajába;
Szép pántlika sok az ára,
Kíváncsian néznek rája.

Szűnjék meg már a muzsika, a zene,
Harangoznak, imádkozás ideje;
„Ugy szerettem, úgy imádtam
Mégis más karján találtam”.

Minden hívő most megyen a templomba
Ide halszik, megszólalt az orgona;
„Kerülöm én a templomot,
Mióta csalfán elhagytam”.

Kacsó Eszti térdel az oltár előtt
Hej nagy vétek, szörnyű bűn terheli őt!
Mintha szégyen pirja égne
Ha feltekint a szent képre.

Huzzad cigány, huzzad busan, keservesen:
„Volt nekem egy selyem haju kedvesem,
Selvem haju sötét éjféli
Ezúttal, arannyal ér fel”.

Elfeledném... de nem tudom... szeretem.
A szivemből soha ki nem vehetem;
Nevét zugja berek, malom,
Bárhol járok csak azt hallom.

Megölte boldogságomat, éltemet
A nagy szégyen ő miatt eltemet;
„Tiéd vagyok!” ezt fogadta
Mégis hűtlen lett a csalfa.

Szól a nóta, busan huzza a cigány
Forró könyesepp hull alá barna arcán;
Mintha megbüvölve volna
Sirva reszket a vonója.

Molnár Feri két könyökén hallgatja.
Csak felriad... „ne huzzd tovább!... hadd abba
Elfáradtál te is immár
Muzsikád is pihenni vár”.

Megindult a vén Molnár zugó malma
„Édes fiam ünnepnap van hadd abba!”
Nagy a halom, sok a buza
Csak járjon míg összezuza.

Rég leszállott a fűzekre a harmat
A vén malom busan zugja, nem hallgat:
Nagy a halom sok a buza
Szegény Feri összezuza.

Ferencz Samu.

KÖZGAZDASÁG.

A cukorrépa.

Írta: Timár János.
(Folytatás.)

II.

A mivvelés.

Minden gazdasági növényünkénél, az illető növény,
életlani igénye határozza meg a mivvelés miként való
keresztülvitelét.

A cukorrépa mélyen gyökerező növény; tömege
felépítésére szolgáló tápanyaga legnagyobb részét, a talaj
alsó részeiből veszi. Ebből könnyen érthető, hogy a talaj
felület megmunkálása nem fogja, különben is tetemes
igényeit, kielégíthetni. Mély mivvelésre van szüksége, hogy
így a talaj fizikai tulajdonságainak javítása folytán, vegyi
szerkezete javítására is, helyes trágyázás által, befolyassunk
s a növénynek, életfeltételéhez szükséges, tápanyagdus,
laza szerkezetű talajt bocsáthassunk rendelkezésére.

Elteltekintve attól, hogy sekélyen mivvel talajban nagy
termést nem remélhetünk, az az anomalia szokott, termé-
szetszerűleg, bekövetkezni, hogy a répa gyökere elágazik
s számos mellék gyökeret bocsát s így nem felel meg a
normalis, szerződészerű állapotnak.

Minden gazda előtt ismeretes, hogy a mélyen mivvel
laza talaj, a természetes csapadékok jobb felhasználására
inkább van képesítve, mint a sekélyen mivvel s épen ezért
az időjárás véglelei, esőzés vagy szárazság, nem súlytják
oly nagy mértékben az azon levő növényzetet.

A mély mivvelés előnyének gyönyörű példája, a
mezőhegyesi állami ménésbirtokon való gőzeke mivvelés,
mely „katasztrális holdanként 4 évi
átlagban 200 egész 350 (kivételesen
400—500) méter mázsá termést, átlagban
10—12%, kivételesen egész 15% cukor-
tartalommal, eredményezett”. (Lásd: Az
1885. évben az országos kiállítás alkalmával kiadott érte-

sítőt: A mezőhegyesi répa-szeszgyárak-
nak és a gyártásnak rövid ismerte-
tése.)

Szükségnek tartom megjegyezni, hogy Mezőhegye-
sen a répa, szeszgyártási célra természetesen a friss
trágyázás nincs ki zárva; azonban a magas holdankénti
átlag, legnagyobb része, összehasonlító kísérletek alapján,
a mély mivvelés javára irandó, magától értetődleg nem
véve tekintetbe a kedvező talajalakulást.

Természetes dolog, hogy a gőzeke-mivvelés Erdély
legtöbb vidékének domborzati viszonyánál fogva sem fog
tért hódítani, de nem is elkerülhetetlen, mert vannak
igen jó szerkezetű mélyítő ekék, melyek jó erős ökreinkkel,
a célnak teljesen megfelelnek.

Erdélynek legtöbb vidékén nagyon is sekélyen szán-
tanak; ha azonban czukorrépa akarunk termelni, akkor
fel kell hagynunk, ezen különben is káros, felület miv-
velési móddal s fokozatos mély mivveléssel a talaj
alsóbb rétegeit is, kulturánknak meg kell nyernünk. Nagyon
hangsúlyozom a fokozatos szót, mert minden gazda
előtt ismeretes, hogy az eddigi magában ekevasat nem
érett talaj, nagyobb mérvű, gyors felfor-
gatása, kedvezőtlen fizikai állapotánál fogva, kockáz-
tatná további gabna-termesztésünket.

De hát mit tegyünk? A czukorrépa mély mivvelést
kiván, de a talajt, többi növényeinkre való tekintettel,
nem forgathatjuk egyszerre oly mélyen, mint az kívánatos
lenne, mert akkor éretlen nyers talajjal gyűlne meg pár
évre a bajunk. Könnyű dolog mind a két kívánalomnak
— lehetőleg — eleget tenni, ha mind addig, míg a
megkezdett, fokozatos talaj mélyítéssel el nem értük a
kivánt mélységet, a répa diszlésére az által adjuk meg
a lehetőséget, ha ugyan egy barázdában két
egy más után járó ekét s altalaj mi-
velőket alkalmazva, csupán az alta-
laj porhanyítására szorítkozunk. —
Nagyon természetes, hogy a mély mivvelés ideje ősszel
van. Legyen az akár a szoros értelemben vett mélymivvelés,
akár pedig a közönséges őszi szántás, célja a talajnak
a víz, levegő és fagy hatásának való kitétele, hogy ez
által a fizikai tulajdonai javuljanak,
mint a végbemenő vegyi változások által a növényi táp-
anyagok, a növény által felvehető állapot-
ba juthassanak.

Az őszi szántást a tarló hántás, vagy ha arra szük-
ség nincs, egy más sekély szántás előzi meg, mi által
a tarló korhadása, a gyommagvak alátakarása s kikelése
mozdítottatik elő.

A tavaszi munkálatok alkalmával célunk az, hogy
a tél fagyja által jól beérlett földet, úgy készítünk elő, hogy
a magvetés lehetőleg tökéletesen történhessék s a fejlődő
növényke táplálkozó szervei által könnyen feltalálhassa
növekvéséhez szükséges tápanyagait, a mi a czukorrépa-
különösen fontos, mert a csenevész, erőtlen plántáktól
semmi esetre sem remélhetünk jó termést.

Valjon a tavaszi szántással elérjük a célunkat?
Határozottan állítom, hogy nem!

Tudom, hogy ezen állításom, a legtöbb gazda részé-
ről, ellenzéresre talál, mert a megszokott ellen szól. Pedig
ha közelebbről szemügyre vesszük, hogy minő változáson
megy át a talaj ősztől tavaszig s milyen állapotban van
a vetés idejekor, bizonyára elejtjük a tavaszi szántást —
nem csak a czukorrépa, hanem többi növényeinknél
is — mint olyant, a mely a meglévő jót, kisebb-nagyobb
mértékben elrontja.

Az ősszel mélyen felszántott földet nem szoktuk
megboronálni, nem azért mert, udjuk, hogy úgy is meg-
lazul, hanem mert azt akarjuk, hogy a hullámos felszín
által által, nagyobb felületet tegyünk ki a levegő hatásá-
nak, hogy a növényi tápanyagok bomlása tökéletesebb
legyen. Tarlóinkat a trágyát nem szántjuk mélyen alá,
ugy a bomlás nagyon későre menne végbe, minthogy a
levegő hiányzanék. Levegő nélkül nincs bomlás s így a
növény által felvehető állapotban levő tápanyagok kép-
zése a talaj milyenségével fokozatosan fog. Ha mi a tavaszi
szántás által a talajt felforgatjuk, akkor elmozdítottuk a
2—3 cm. mélységről a leggazdagabb talajt, mely hivatva
lett volna a gyenge növényke első fejlődésére szükséges
tápanyagokat bőségesen nyújtani. De van egy más körü-
lmény is. A gazda feladata, minden áron megtartani azon
talaj nedvességet, melyet az őszi esőzésék s a hóvíz jut-
tatott a talajba. Hogy pedig a talaj forgatása alkalmával
ezen kívánalomnak ellene dolgozunk, azt gazdáknak nem
szükséges bizonyítani.

A tavaszi szántást tehát ejtsük el, mint az már
máshol nem is alkalmaztatik s a helyett a talaj gyökere-
porhanyítására törekedjünk a mi erős foga s vagy még
helyesebben Gruber borona által könnyen meg-
porhanyítás után könnyű hengert alkalmazunk, hogy ez
által a talaj felületét egyenletessé téve, a vetést tökéle-
tesebben végezheszük, a vető mélység ne igen varialjon.

Megjegyzem, hogy a tavaszi munkálatok a vetést
közvetlenül előzzék meg, annyira, hogy egy nap csak
annyit készítsünk elől a mennyit például más nap el is
vehetünk. (Folyt. köv.)

Felelős szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KÁROLY TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS.

Nyomatott Wokál Jánosnál Nagyenyeden, 1889.

Tapasztalva, hogy a vagyontalan és kevésbé
módos közönség fogainak pusztulása miatt kárt
szenved, elhatároztam alkalmat nyújtani arra,
hogy mindennemű

fogászati műtethez díjtalanul jusson.

E célból minden pénteken délután 2 és
4 óra közt fogadok lakáson és a költsé-
gesebb műtetekben is [ugymint arany, amal-
gam, czément, kaucsuk tömésekben] ingyen
fogom részesíteni, nemkülönben a fájó fogak-
nak megtartó [conservatív] gyógyításában.

Nagyenyeden, 1889. január hó 15-én.

Dr. WINKLER ALBERT,

városi főorvos.

1-3

= Valódi =

ORVOSI MALAGA-SECT

a klosterneuburgi es. kir. borvizsgáló állomás vegyelemzése szerint

kitünő valódi malaga-bor,

mely kiváló erősítő szer gyengékedők, betegek- és lábadozóknak
továbbá kitünő hatású vérszegénység és gyomorgyengeség ellen
Egész és fél eredeti palackokban a

VIÑADOR

nevű spanyol nagy borkereskedés törvényes
védjeggyel ellátva Bécsben, Prágában és Hamburgban 2 frt 50 kr
és 1 frt 30 kr eredeti áron; — továbbá különböző finom külföldi
borok eredeti palackokban s raktári áron kaphatók Nagyenyeden
Weksler Ferencz esemegekereskedésében.

A VIÑADOR jelzésre és a törvényes védjegyre kiváló gond
fordítandó, mert csak így vállalunk teljes kezeséget a borok valódi-
ságáért és jóságáért 3-5

Mutatványszámok ingyen s bérmentve küldetnek

Magyarország legolcsóbb és legdiszesebb

KÉPES

hetilapja a

„Képes családi lapok.”

Mint társadalmi, szépirodalmi s ismeretterjesztő
hetilap eddig is megbecsülhetetlen szolgálatokat tett
a magyar nemzeti közmivvelődésnek, ma azonban
nemcsak kiváló tényezője a magyar irodalomnak,
hanem nélkülözhetetlen barátja a magyar művelt
családoknak. Változatos élnék s a legszigorubb
kritikát is kiálló olvasmányai: a legjelesebb magyar
írók tollából erednek s a külföldi irodalomból csak
a szinaranyat mutatják be az olvasó közönségnek.
A gondos élnék szerkesztés, az izléses és diszes
kiállítás, az eszme és az érzelem-nemesítő tartalom,
a jó izlés, a legjelesebb külföldi lapok képei-
vel versenyző művészi kiviteül képek szellem
kincsese avatják minden számát.

A „Képes Családi Lapok”

előfizetési ára

„HÖLGYEK LAPJA”

című dívatmelléklettel és a külön könyvvé be-

köthető regénymelléklettel együtt:

Egész évre — — — — 6 frt.

Fél évre — — — — 3 frt.

Negyedévre — — — — 1 frt 50 kr.

Előfizetések legcselebb postautalványon
küldendők.

Mutatványszámokat ingyen

és bérmentesen küld és előfizetéseket a hó bármely
napjától elfogad a

„KÉPES CSALÁDI LAPOK”

kiadóhivatala

Budapesten, V., Nagy-korona-utca 20. szám

Teljes számu példányokkal még mindig
szolgálhatunk. —3

Mutatványszámok ingyen s bérmentve küldetnek